

«Правданың» мурнуку чүүлү

Октябрийн Социалисттик Улут революциясынын бежен чыл болур оюн демедеген эртинеринге совет улус канчаарда аажок улут чогаалкыч кедүрүшкүнү-биле белеткенип турар. Бистин куртуусу улетирген, кезде ажал-агыйым, артеми болган култууралык чедикчиликке саймыралды турар.

Төрөн чурттуу күчүзү бижылгаары болган чедикчиликте ичин дөштүгү улустун демиселинге совет тараачын агы төлөтпүгү улутузу кирер. Кезде ажал-агыйым ажал-агыйымды партиямиз ХХП стезелинин, СЭПН ТК-нын Март, Май Пленумдарынын шийтилерин амдыралга бот-андырбышман, улутпур ажалдакчыларын идепкейлиг дү-аламчы ачымы-биле артекин чылдын эки түнелдерин чедип алганнар. Колхозтар болган совхозтар тараа, тарымал тоорук, хөвөн, чигир сөккөлүз болган өске-даа културалар-дын эки дүжүдү өстүргөш, чидирп чок ажал алган. Тараачын нияти чылдамын эр-не дүжүктүр 1964 чыл-биле деннээр 12 хууга көвүдөн. Ол чорук садм алымыкынын чедикчиликке чорудар болган пландан ажалр 1 миллионга 175 миллион пуд тараачын белеткен алыр арганы берген. Малдык баш саны көвүдөн, ою продукттуу безден. Күрүнө 1965 чылда тургакылар хой ээти, сүтү болган чуурган сатып алган. Кезде ажал-агыйым экономикамы бижылкал: колхозтарнын орулганы 15 хууга көвүдөн, совхозтар нияти-ли-биле чылды орулгады доскан, көдөниң ажал-ишчи-лерин материалдык байлды өкчөзөн.

Беш чылдын бири чымын түнелдерин чаагай болганын көрүп турар-дыр бис. Кезде ажал-агыйым улум ичай хо-жүдериңиз айтырыларынга кичээгейин кошсалдып, чедип алдынган чүүлдерге оожургап оолуптур болзувусса, өршад-кедерек чок чазы болур ийик. «Колхоз болган совхоз бу-дурүдөгүңиз кедүрүшкүнү — коммунисттик тургузуш-күнүң амдыралгыч чутуга сорулган. Бүгү партиямиз, бү-гү совет улустун күженишинери ою шийтилериниче улугтун турар журулугу» — деп, СЭПН ТК-нын март Плену-му чутуудап айтылган. Болдуну техниктик чепселиңиз бол-ган бүдүрүлгө организматташыңиздин таламы-биле кезде ажал-агыйым улустунун денелиңиз чедирер дөшт бозом бурундө дөштөөмө салгып салгып, ою бүдүрүшкүнү бе-дидерин бүгү арга-биле чедип алыр журулуг бис.

Тараа бүдүрүлгө чутуга журу-дүзалыг. Эртекин беш чыл-биле зонировка, бо беш чыл дүргүзүлдү чуртка нияти-ли-биле тараачын чылда ортумак чылдамын 30 хууга өвөр журулуг, ылчаланган тараа култураларынын үнүш-дүжүктүрү бе-дидерин өң чутуга соруга болур. Партия кезде ажал-агыйымн и удурушчуларын, агрономдарын, көдөниң бүгү ажал-ишчи-лерин чор ажалыңиз културалык чутуудуң бедидерине, гектар чөр бүртүзүң бүдүрүшкүнү ажалдарынчө кийгирип турар.

Ам колхозтар болган совхозтар бо чылдык планнарын тур-гузурын дооштур турар. Ол планнаашыкка олар хамыктык мурунда күрүнениң өрге-ажымын, ою чагымы барымзаалап турарлар. Нияти-даа база агы-агын-даа продукция салары-ның планнамын күчүдөлиңиз хандылары — көдө ажал-агый-ымды ажалдакчыларын хуулэзлени болган сорулган-дыр. Күр-түнө чагымы дөштө, кол онаалга болуру билдингири болгай. «Колхоз, совхоз бүртүзү чыл сагында чутуга кол планнарын күчүдүрү эвөш, тарын база күрүнөгө тараачын пландан ажалр улугтырыган өрткө-биле саларын көвүдөлдү журулуг. Тарымал тоорукту, ажалдакчыларын хөвөнүн, ай-волоконун, сүтү, ээтин, чурганны болган өске-даа продуктуларын пландан ажалр салдып алырып база көрүп турар» — деп, партиямиз ХХП стезелинин Директиваларында бижээ.

Кезде ажал-агыйым кедүрүшкүңө продуктуларын кү-

рүнөгө туруштуту план ботугар садыры база улут журу-дүзалыг. Чутуга план күчүдөлиңизе совуругалды эвөш, харын пландан ажалр продукция алымынга сорулгалды көдүрүп, ажалга бүдүрүлдү тургузуп турар мындык планнаашыктын көдөктөрүн болган совхозтарнын ажал-ишчилери бир үн-биле дөштүк турарлар. Пландан ажалр продукция берген дөшт немеле өрткөктөр бүдүрүлгө дөшт ажалыгыт. Олар ма-териалдык сорулгалдарын тургузар. Эртекин чылды күрүнөгө пландан ажалр хой тараа дүжалган колхозтар болган совхоз-тар ою ажалыктын көрөгөнөр. Бо байдалларда чалымк эконо-мистерин колхозтарга болган совхозтарга күрүнөгө садар продукциянын туруштуту планнарын бөрүндөн ойталаар азы белеткендикке акмага шийтичкен планнаашык-биле чору-дар деп саналган турган көвүдөн-ле чазымы болган. Ол саналдарын кол уткамы төлөтүктөн планнаашыктын кошка-дырыңиз уталанган. Оларын хуулэң алыры социалистик көдө ажал-агыйымн хоңжүдөлиңизге когарал чедирип болур турган ийик.

Бистин колхозтарымы болган совхозтарымы продукция бүдүрүлгөн совоал чок хоңжүдүп болур бүгү өрткөк чутуга күрүзүрүлүрүдү. Кездегө хөвөн, чөмшүдүлдө, өске-даа материал-техниктик чүүлдер салымыкынын күрүнө чыл бөрүдө көвүдөлдү турар. Партия Төп Комитетинин май Пленумунуң шийтилеринге холабаштар меморацияны, сугарылгалыг чөр ажалын хоңжүдериңизе сая-хөө үндүрерин көргөн. Партия болган чазак улустун материалдык сорулгал-дын күштелирер дөшт элөөн каш чутуга хөвөнчелерин бот-андырдыган. Колхозчуларын күш-ажыл телерини магадашкы-дыг чурум-биле тургускан. Колхозтарга демократия үндөниң бижылгы, хоңжүдү турар, кезде ажал-агыйым улустуру бол-ган планнарын саймырал турар.

Бо бүгү чүүлдер болза бүдүрүлгөн ажалыктын беди-лерин тарымчалык байдалдарын тургускан. Партиянын бол-ган чазактың кезде ажал-агый политикамыга көдөниң ажал-ишчилеринин бүдүрүлгө улум бижылкан. Ажал-ишчи-лерин ажал-агый улустуруларынга болган боттарына не-дедери, оларын күш-ажыктын идепкей безден. Кезде ажал-агый бүдүрүлгөниң технологтары болтур түзкө эртекин-лерин ролдө безден.

Ыччалажок көдө ажал-агыйда ам-даа эвөш эвөш чөп-пестер бар. Оларын бир козу — хой-хөй колхозтарга болган совхозтарга чөр ажалыңиз културалык чөпсө денелиңиз, култураларыңиз үнүш-дүжүктүрүнө ою багай салдыры бол-тур. Дика хой областтар, крайларга болган республикаларга ортумак-биле эки дүжүдү алдынган эртекин чылды беш гектар бүртүздөн 10 центнерден күдү дүжүт алган ажал-агыйлар бар болган. Чигир сөккөлү, тарымал тооруктун, хөвөн-н, картофельдин, ногазын болган өске-даа културалар-нын чылдамынга база мындык байдалар тургускан. Үнүш-дүжүттүн ден-дөштөө эвөш чоруу көдө ажал-агый бүдүрүлгө-ниң бүдүрүшкүнүңү куудалдып, көдөниң миллион-миллион ажал-ишчилеринин нияти күженишининин түнелдерин өкчөзөүр.

Сөөлүк чылдарга колхозтарга болган совхозтарга күш-ажылды бүдүрүшкүнү ботогор турал-да, ою өздөлдө оожум болур турар. Элөөн ажал-агыйларга машиналарын эвөш ажалга, мал фермаларын механизацияны салгып сал-бай келген, мал череринин бүдүрүлгөн хоңжүдөн.

Юбилейлик чылда колхозтар болган совхозтар, көдөниң партия организациялары кичээгейин хамыкты мурунда

шийтилдиңиз айтырылгалары, бүдүрүлгө хоңжүдөлиңизге чепстерин чок кылырыңизе мөөнөөр журулуг. Ол сорулга-биле эртекин чылдыр түнелдерин ажал-хөвөнчөк бот-көп-кап анализден, бүдүрүлгөн иштин күрүзүмүрүн ичелерин, ажалдарын чутуга. Көдөниң ажал-ишчилеринин бо хөвөнчөк эртемденер дөштүгү дузамы чедирер журулуг. Бисте болдоо-экономикалык зона бүртүзүлгө дүжалга станция-лары болган эртем-ишчилер институттары бар. Бедик мерге-жилдик чүс-чүс тускай эртемчилер ажалдап турарлар. Олар-ның сумелери болган саналдары бүдүрүлгөгө улут дузамы чедирип болур.

Көдөниң ажал-ишчилеринин хой-хөй коллективтери, пар-тия организациялары юбилейлик 1967 чылда бедик дүжүттү алып болган мал ажалыңиз продукцияны кедүрүп дөшт дөштүгү социалистик чарыкты калбарты бергенер. Көдөниң ажал-ишчилерин алган хуулэчелерин боттуң ажал-хөвөнчөк-биле бижылган, чөр ажалыңиз културалык бедидеринин бүгү таламы хөвөнчелерин ботандырып-биле бижылган тур-арлар. Иччалажык ам амдылды бүгү-ле колхозтарга болган совхозтарга иччала ден-дөштөй кылбай турары хараалдыгыт.

Дүжүт хой нуруузда чазар үрениңиз шийтиңизден ха-маарыкы билдингири болгай. СЭПН-нин Төп Статистика Эр-гелинин медөзиңи ботугар алырга, чурт чазын чазар кул-тураларыңиз үрениңиз-биле (күкүрүзүңиз санаваска) 108 хуу хандырылган болур турар. Иччалажык хөвөнчөк журу-дү, үрениңиз нияти-биле тургускан-да бола, элөөн хой ажал-агыйларга гречиха, тарва-бобы, ден-долгунен чөргөлиңиз үе-лиг култураларыңиз үрениңиздин четпейин турары болур. Хой колхозтар болган совхозтар картолго үрениңиз-биле четпес хандырылган. Ол-да үедө чалымк ажал-агыйлар үрениңиз фокузуң дөштүрүп ал болур аргаларын четпес ажалга-ыт-тур. Увек, Киргиз, Талжиң ССР-лерин, РСФСР-нин чалымк областтарын элөөн хой колхозтары болган совхозтары бот-тарынын үрениңизин чазар шийтириңиз чедир арылган ажалды багай организастаан. Үрениңиз фондуларын четпелөр болган белеткөз ажалга шүппен чөрүктүң журулугдан чам-дык ажал-агыйлар чалымды сарттуң эвөш, чазар шынар чок үрениңиз-биле чөрүктөн эртекин чылдык чөптөстөрүн ка-тантарыңиз чедип болур.

Хөвү ажалдарын чедикчиликке чорудары техниканың эки байдалыңиз болган ою бедик бүдүрүшкүнүң ажалдарыңизден хамзарыңиз. Механизаторлар тракторларын болган өске-даа көдө ажал-агый машиналарын белеткөзүңизге улут ажалды кылганар. Хой-хөй ажал-агыйларга техника хөвү-шадере үнүшүңизге белең. Иччалажок Орталык Азияның болган Закавказьеин чок тарымга өгөлдөй берген элөөн колхоз-тарга болган совхозтарында селжалар, трактор култиватор-лары үрениңиз турар. Балык АССР-нин, Волгодар, Тамбов болган Херсон областтарын ажал-агыйлар тракторлар сел-тедериңиз хоңжүдүлү турар. Чамдык черлерде механизаторлар чедипшес. Тракторлар бурдаларын калдар-биле четпелөр хөвөнчелерин алыр хөвөн. Трактор бүртүзү ийн ээлчеглиг ажал-дар журулуг!

Култураларыңиз үнүш-дүжүктүрүн бедидеринге чөмшөч-дигелерин ажалга-ыттарыңиз кийгири чутуга журу-дүзалыг. Ми-нералдык чөмшөчигелерин шыжал, дамылган турган, оларын чидирин болган шынар куудаларын болдурус дөшт сагыш салыры чутуга. Органиктик чөмшөчигелерин четпери-биле ажалга-ыт хөвөн. Чамдык ажал-агыйларын

улурутчулары дүжүттүң чавыс болурун чөмшөчигелер чөптөзү-биле кийгирилар, а мал фермаларында өдөк чыл-чылды-биле чытыклар тараачылар бисте ам-даа ажал эвөш.

Чурттуң муруну таламы районлары чазык хөвү ажалдарын өгөлдөй берген. Бо чылдын элөөн районнамын колхозтары бол-ган совхозтары берге байдалларга дүжүт өстүрө алыры чуту-гаажок. Муруну районнарга эртекин чылдын чагымын нияти чартымы болган күзүңиңиз кандашкыңиз болганы-биле, күзүң чазар култураларын шык эвөшөк черлерге та-рымыр журуга таварышкан. Иччаланган күзүн тараачын култураларын өзүмү кошкак болуп, кадык баш тыртып турар. Оларын өстүрениңиз улут кичээгейин салгып, сугатары не-гетинип келген. Чамдык шөлдөрүн катап чазар азы тарым апталары чутуаажок. Тараачын нияти чылдамын эвөштөшпөс дөшт, ажал-агыйларын улустуручулары ажал-бойдүттүн тарым-ча чок байдалдарыңиз баш улут белеткедиг болуруңизге кичээгейиңиз салыры чутуга.

Часка чедикчиликке белеткенринге болган хөвү ажалды-лар организастык эртинер таламы-биле колхозтарга болган совхозтарга улустур бүдүрүлгөлөр улут дузалыг чедирер журулуг. Бо юбилейлик чылда улустурун ажалдакчыларын-дан хөвү-шөлдөрүн ажал-ишчилер оларын чызгыларын чогур хуусаалыңиз күчүдөлиңиз маңаар өргөлдөй. Иччалажок «Сельхозтехника» каттамшыкыңиздин базаларында чутуга артык кезектер чок болу бөрүндүн дуйабында дүвөзүңиздин медөзөр чөр болгалдан көзүп турар алган. Автомобиль улусту-рунун, трактор болган көдө ажал-агый машина тулурун, тулурун, оруктуң болган коммунал машина тулурун минис-терстволарыңиз элөөн бүдүрүлгелери артык кезектер кылар планын күчүдөлиңиз, кулу шынардыг ажал-агый кезек-тер үндүрүп турар.

Чамдык бүдүрүлгөлөр көдө ажал-агыйге багай шынардыг минералдык чөмшөчигелерин чоруду, оларын багай заптар гурун турары-биле өткөчип болган. Улустур министр-стволарыңиз, ведомстволарыңиз болган бүдүрүлгөлөрүңиз улустуручулары болган партия организациялары көдө ажал-агыйга чогур хуусааларында, эки шынардыг, негедө бот-тураар ажалды чөмшөчигелерин чорудар кылар ажалдык ба-лачар организастар хуулэчелиңиз.

Бо хунереке көдө коммунистерин ажалды улут. Олар дү-жүт дөшт демедедиг мурунку олурунга чорбушаан, партиямиз политикамын болган директиваларын амдыралга бот-андырды турарлар. Муң-муң кезде коммунистер колхоз бол-ган совхоз бүдүрүлгөниң эр-не нарын хөвөнчелерин баш-лап, механизаторлар, малчылар, хойчулар болуу ажалдан, күш-ажалчы шынардыкты үлөгөр-чижеңиз көчүрүп турарлар. Кийилерин күрүнө сагыла-чуртумга өрөлдү, чурттуң чагымы чалымды чок күчүдөлиңиз өрөлдү хуулэчеге база олар-га онаажын турар.

Партия организациялары совет өрге-чаргыранган ажалдык юбилейнге тараскааткан чарыктын организастаыңиз, кол-хозчуларын, совхозтар ажалчыларын ажал-агый бүртүзүңизге бедик дүжүттү болган мал ажалыңиз бедик продуктулуун чедип алырыңиз хандылар, көдө ажал-агыйыңиз өң ажал-арыңиз орулгады болур чоруну кедүрер, алган хуулэчелерин күчүдөлдү сорулгаларын шийтилериниче организастарыңизге кичээгейин мөөнөөр чутуга. Тараачынларын Төрөн чур-ка эки белээ бедик дүжүттү, черниң ча буртузүңиз догу денелиңиз продукцияны чылмы алыр оло болур.

Чедикчиликтер болдулар, чөр болган мал ажалыңиз ажалдакчылары!

ШКОЛА АМЫДЫРАЛЫ ӨӨРЕТПИШААН, КИЖИДИДЕР

«Шың» солуга үнгөн, эге клас-тарга өөрелдериңиз шынардык эки-дирегин дуйагында каш-даа матери-алдар-биле тапыккан көрдүм. Элөөн хой башкылар чутуга айтырыгыңиз көлүп турар-дыр. Болдунуң салым-кыңиз кирерип көрөй.

Кайы-даа школаларга өөренички бүртүзү бижып билген, эки ажал-чачымы, чачыңды, кижиздиңизге, үени чөп ажалды билдин эге клас-тарга чедип алыр. Өкөөр чутуга-лаарга, өөрелдериңиз, кижиздиңизге эки деп турар 5—11 класстарыңиз өөреничкилери эге школага чачыңды, билгин алыр. Мындык чөкчөктөн өөрөлди. Нарын ортумак школада ийн 5 клас бар. 5 «а» класстын өөр-еничкилери кичээлдери эки белетке-диг келир, тода, ымыкты харыман-дыр, чуруму багай эвөш, кичээлге чаз теманы доран-на биле алгар, билдире чутуун айтырып алыр, хуңдузөөчөк. Башкыларын чутуга-нын кичээлге ийндиңиз, күчөс-дүр. 5 «а» класстын өөрелдери хой-ни-тин ажалыңиз идепкейлиг, аразың-да байдалдык. Иччалажык 5 «б» классты байдал бо класстан өскө, өр-еничкилериңиз билги кызым, чурум үрөөр чөрүктөр хөй.

Кичээлдерге хол көдүрүп хары-лаар өөренички хөвөн, харымы тода эвөш, үнү дымкылар-дымдалыс бол-тур. Диктант биждерге, хөй кезин ийн дөштөк алыр. Чазыг сөс-биле чутуудаарга, эге класстарга өөренич-турган, ханы бижгы билгини чедип албааныңиз 5 класка келгеш, бо өөреничкилер саяга, орус ылга, төр-өөн дылга берген, чуруму багай болуу турар-дыр. Оң чылдагымы мындык. 5 «а» классты чазыг ол-ла башкы 4-ку класка чедип башкылар келген болган «өбөр», кошкак өөреничкилериңиз ажалдан келген. Оларын ада нелериңиз биле сым-

рай харылзааны тудуң, кижиздиңиз-ге ажалыңиз дөштүк чорудуң, пионер организастыңиз-биле хойбаалгы тур-ган.

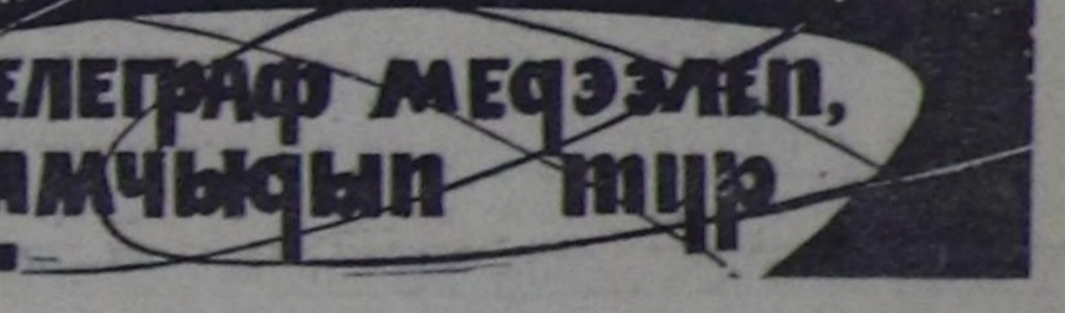
А 5 «б» классты бистин башкылар чурум, өөрелдериңиз таламы-биле школа-да эки өсөлүгү чедер. «дүвөргөңиз» клас деп чутуга чутуулаштып турарыңиз? Бо класка башкылар чылда 2—3 кат-тап солчул турганы өөреничкилериңиз билгениңиз багай салдырыңиз чедирер. Эртекин чылдын олар 4-ку класка тур-да хөй башкылар солчул келгениңиз түнелдеңиз, өөреничкилериңиз өөренич совуругалы багай. Ол «солушкан» башкылар билги бээр деп ораалдашпас, чутуга кичээл эртин-рин каш чөрүп баар. Өөреничкилериңиз чазыг аай негедө чөк. Кошкак өөреничкилерге кичээлге салбай, кышты өтүр «сөөртүңүңүз» келгеш, билгени барымзаалап ийндиңизге, олар 5-ки класка келгеш, «ку-дурукташ», олуруттар-дыр. Чамдык эге класстарын башкылар шак-үе-ни чогуртуу-биле чарылашпас, ажал шакын чылдаган чок черге үер, урулгар-биле чок харылзаа чок бол-гулар. Ханы бижгы билги бээр тур-жук, сана, орус ылга, төрөөн дыл-да эр-не чутуга темаларге кошкак сагыш салгып, кичээлдерин кызыра эртинрип келгениңиз 5-ки класка шийлиңиз келген өөреничкилерин бил-ги кызым боор-дур.

Мөн башкылар турарын 5 «б» класстын чамдык өөреничкилериңиз өт, айт, айт, чүгү, аш-чөм болган өске-даа өстөртүн үргүлүчү чазып биж-дирер.

Д-т, к-г, э-а, б-п дөшт өске-даа үнерини 5 класка безин чамдык өөр-еничкилер класстан шыдапай турар-лар. Эге класстарын 3—4 класста-рыңиз башкылар берге өстөр-биле ажалдапай, диктанттарын эвөш биждин, бижимел ажалдарын өрө-н-

ФКП-ниң хурузлеңизниң өзүлдөзи

ПАРИЖ, (СЭТА). Партияга 21 муң ажалык чак көжүргөчүр кирген, пар-тияның 420 чак эге организастаары бу-гү тургустунган, Францияны Ком-партиямын партия бистериниң со-дуур таламы-биле чыл бүрү эртин тур-ар кампанияны баштайгы түнө-дө шак ылдыг болган.

Сессия доозулган

АДДИС-АБЕБА, (СЭТА). Африка чазыг эң организастааныңиз ми-нистерлер чөвөлөңизге сессия со-дуу боттуң ажалын Эфиопияның наймемалдык доокан. Африканың хамаарылпас чурттарының министр-лери соогу түнөлдү хурузлыңиз 1967—68 чылда Африка чазыг эң ор-ганизастааныңиз бюджетиниң таламы-биле, ролдиңиз айтырар. Муруну-Бармын Африка таламы-биле, Африка-да португал колониялар болган хуң чурумуң өскө-даа айтырылгалары-ның таламы-биле резолюцияларын чүүдүтү дөшт көргөн.

Дузамалчы фондузунга

ПЬЮ-ПОРК, (СЭТА). Муруну-Аф-рика Республиканың дөштөй бот-чу-румуңуң чоруду турум апарандык политикамыңиз каражаданнарга ду-за көрүзөриңиздин фондузунга 15 муң доллар акша хөм-өздөдиг эки-турарыңиз дадымырын кирерин Совет Эвөлөңизниң чазак шийтилерин. Ол фондуңу КНО-нуң Көл Ассамблеямы-ның 1965 чылдың декабрь 15-че ху-дөөн алган шийтилерин ботугар түр-гускан.

КНО-нуң чазыг секретары У-Тамын адига ССР-ниң КНО ча-нында доктаамал төлөкчөвүн Н. Т. Федоренкоуң чагаалыңиз Со-вет чазактыңиз о шийтилеринин дуй-гайыңиз дыңдаткан.

КЫДАТТА БОЛУУШКУННАР

«Куз-түрө революциямын» түнелде чурттуң бүдүрүлгөниң болган бүгү ийндиңиз амдыралдык саядарыңизин дуйагыңиз Кыдаттан көзүп турар хой сайы бүдүрүлгөлөр, күрүнө албан черлер берге байдалга таварышкан, элөөн хой районнарга чазык тарымга ажалдар үстүрүштүң айымында тургустунган. ККП ТК-нын Пекин дүжүдүлүрүндө тараткан тускай ай-тымыштарымыңиз мындык байдалды миңигениңиз хө-вөнчөк болуу турар. Улустур бүдүрүлгөлөрүн ажал-дакчыларын болган ажал-хаалчыларын, тараачынарын, ортумак болган дөшт өөрелдериңиз чөрүң бүгү башкыларын, култура ажалдакчыларын болган бүгү шийти албан черлеринин ажалдакчыларын чөр-чериңиз деп-доран чазык кезирин о айтымышыңиз ху-дөөлдү турар.

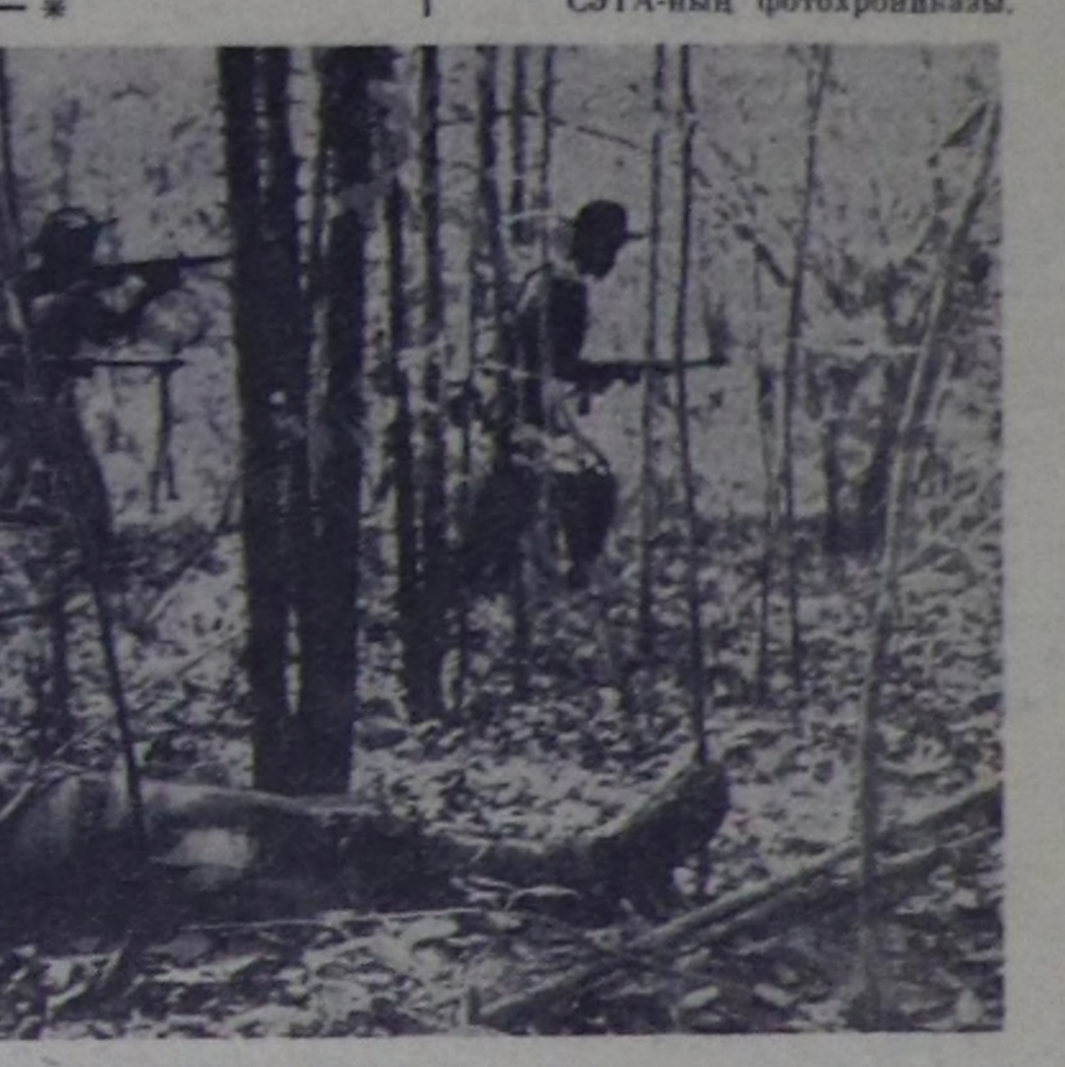
Бо айтымышыңиз шеригиңиз төв болган удурту-ку организамын шүтүмчүлөрүн чөптөсөрөйин турар болган «албан черлеринге хаалап ширерин» хөрүн ту-рар, а «революция» харылзааларын тургузуру-биле албан черлеринин ажалдакчыларын чөрүрүн ху-дөөлдү турар. Бо хөрүнүңиз ККП ТК-нын аппаратында, шериге ажалдан турар бүгү улустур министр-стволарыңиз, хой-интинин айымы чок чорутуң ми-нистерстволуңиз, дапталы хөвөнчөк министрстволуңиз-даа, өскө-даа мың хой төв албан черлеринге, «Кин-мил» жибөө, «Изоляция» баю солуларыңиз редан-чалларыңиз-даа. ККП ТК-нын организам «Хуңнэ» жур-налыңиз-даа, Спикхуа агентиле болган пекин радио-улаңы-даа база хамаарымы турар.

Бо айтымышыңиз ботугар «күрүнө албан чер-лериңиз болган бүдүрүлгөлөрде өрге-чаргыран чутуга ол

Патриоттарның чедишкени

ХАНОЙ, (СЭТА). Тайнаы мөңүңүң согу талзымы америк шаажы-лакчыларга удуур февралда болган тулуушкунуң өзүңдө муруну-вө-ян патриоттар дайымыңиз 12 ротаыңиз сандан үндүргөн деп ВНА агентиле дыңдаткан.

Хөсеталга армиямыңиз дайычылары Куанган мөжүт дайымыңиз те-ригелерин удуур 450 тулуушкунуңиз январда чоруткан, о тулууш-кунуңиз өзүңдө 2500 шаажылакчылар олуруткен болган балыгга-тырган, 14 самолёттар дүжүр атырган, 8 удуур бооларын болган 46 кул-машиналарын чок кылган.

Ханойнун агаарыңизга

ХАНОЙ, (СЭТА). Март 5-те Вьет-намның Демократия Республиканы-ның совет кезектери АКП-тм бир самолёт адалга аткан. Мынчанган ВДР-ниң агаарыңиз адалга аткан самолеттарыңиз ийни салы 1705 четкен дөржүн ВНА агентиле дыңдады турар.

Бирги бадылашкынга

ПАРИЖ, (СЭТА). Париже колган баштайгы медөзөлөр ботугар алм-га, Францияның Напюна куруалыга солгудуңга бадылашкымын баш-тайгы ээлчөдө-ле хөй болуу кан-дидаттар бадылашкымын өгөттө-нөр хөй бурутуун алган. Солгутту-рунгарыңиз аразында — премьер-ми-нистр Жюри Помпиду, көдө ажал-агый министр Эдгар Фор база эка-номика болган сак министри Ми-шель Дөбре олар бар болган.

Школаларга одалга ыяжы

Бай-Тайга район школаларга өр-түлөр ыяжын чыл бүрү баш бурун-гаар белеткен ап турары чазыч бол-ган. Ол болза партия, совет органи-зацияларын эки удурутулган, чөп-нүн, ада-инени идепкейлиг киржил-ген илереп турар. Келир өрел-диге чылмын бо чутуга ажалдын агы үеде база организастык чөрүп турарын демеде-лээр олурутту.

МӨГӨН-БҮРӨНДӨ сес чыл школа-ды 1967—68 өөрелдиге чылмында 885 кубометр маш өртүлөр планыңиз. Колхозчуларын, мыңа ада-инени идепкейлиг кирешениңиз-биле топкак кагары бүрүн доозулгай. Белетке-ттиңиз иштү школа чалыңга өкчөк алыры дөшт сөөртүлгө ажалы бо ху-нерде калбарып турар.

ШУЙНУҢ ортумак школамын-га 1300, мыңа кадыкшымыда школа-зыңиз 1200 кубометр, ол ышкан урулгар албан черинге 300 ажык кубометр одалга ыяж шүптү белетке-тинген. Ол болза «Муракчы» кол-хозтун ажал-ишчилеринин март ой нияти, солгудулар хуңнө күш-ажылы бөлдө болур.

КАРА-ХОЛДУҢ сес чыл школамын-га чынды кулаң тоянарларын бүрү немежин турар. Калхоз баш-таар чери, мыңа партия организасты-ды болган школанын дирекция чери бо ажалга-чону калбаа-биле кириш-тирер, бүгү-нигитиниң шеф ажалын доктаамал организастап турар. Бо хуңнө кара-холчүлөр 1150 кубо-метр одалга ыяжын белеткөн.

ТЭЗЛИНИҢ ортумак школамын-га келир өөрелдиге чылмында 680 кубо-метр одалга ыяжын керек. Топкак ка-гар чөр сууран бежен километр ырак болзажык. Чингиз-Лага барып шеф-түнөг ажал организастык улажиңиз турар. Чонун, ада-инени күжү-биле сөөлгү хуңнөдө 200 ажык кубометр ыяш белеткитинген.

РАЙОННУҢ чамдык школаларында оттулар ыяш белеткеди хоңжүдү турарыңиз база айтыр хөвөн. Бай-Тал-дын, Кыоыл-Далын, Найырдалын школаларында 1967—68 өөрелдиге чылмынга топкак белеткеди органи-за-ция чок болуу турар. «Төзөн» советтүн дирекция чер

ЧЕДИШКИНИНГ ШЕНЕЛДЕ

Республика радионун болгаш телевидениянын чаныга симфониялык оркестринь...

нын алдарыг ажылдакчызы Семён Лукин Бухуты сепнага үнүп келген, чыгыштанария мурундан мында дээ:

— Бөгүнге чедир Чадананын чону Бетховенни, Моцарттын чогаалдарын чугле радио дамчыштыр диннап турган. А бо кежеэ ону бир-ле дугаар сепнага ойнаанын дынадымыс...

— Бистин мааназ бо хире хөй кирижкичлеринг оркестр бир-ле дугаар ойнда. Солун-на-дыр. Чүү дугаар боор...

Оркестринь артистеринь чонун чыгыз хулдан алышкыны чалгынында турган. Олар чаа-чаа, солун программаларын белеткен, музыка культуразын пропагандалаар херекке төлөттү салым-кынын киирер дээринге чигиниг чок.

А. ЧАРАШ-ООЛ.

ПРОФЭВИЛЕДЕРИНИҢ V КЫШКЫ СПАРТАКИАДАЗЫ

А. Глухов напшагай маңнаан

Март 4-те Кызыл хоорайга туманнап турар соок эртен болган. Ылаң-чаада хоорайның күш-культура бажырынын чанында бүгүк автобуска хаактары тунга спортчулар далашкан олуруп турганар. Кажан 11 шак ажыл турда Тайга станицынын агары республиканын профэвилелдеринин V кышкы спартакиадамын кирижкичлери маяна шпакта кааң чыгыт хүн таварышкан.

Эр улустун 30 км хаак орууга демисел оваа солун эрткин. Ийи катап 10 километрин эрткин, дынашкы доозар. Ылаңгаш кым напшагай маңнап турары керүктүзгө бидилин турган. Алы дугаарында маңнап үнгөн Хову-Аксынын тө...

- Кай баарым ол, шп? — Хаак баазаамчыга. — Орууусу чангыс-тыр, мен база мыйаар барыям дээр. Улус-да арбындыр аа.

— Ам чаа бир автобустан чыдып калдым, сыммай бардым шыкажыл. Ылаңмайып напшаар, кым кергесел дээр силер. Каш шакта эгелээр ирги? — Он ийи шакта эгелээр. Ам чаа үе бар-дыр, четтиге бээр боор бис дөөн, далашкан чугаа эрткин улут дугаары Кызылдың Чоктож дээр автобус доктаар черинге дынашкып турган. Шылаң-ла ийиш улут-биле киржилер аяа (хаак-да, шпанак-да) тутканын бар, барык дегенер чинк кылдыр кеттинген улутуруу-сууру оон-моон кээп, чангыс эрге чыгып, автобус ээрге оон-биле чоруп турган. Кажан-да ол хире хөй кижин чымылаа, профэвилелдеринин кышкы спартакиадамын сөөгү хүнү кызылчуларын шак напшаар бодунча хаара тудупканы ол.

— Ол хүн эр улустун 4x10, херэжен улустун 3x5 километрге хаак астафетазы болгаш 20 километрин биатлон (хаактыг маңнашкыан 20 катпа лар) болган. Мартта далашкан болган чери—хаак баазанын тургустунган чери Хербис даа. Кирижкичлери хөйү дээрге калдыр-быр улуг байрладала-ла чымылан.

Мартта эгелээр. Эр болгаш херэжен улустун астафетазынын бириг этаны барык хары угда эгелээр. Көрүктүзүл хаактары, шпанактары биле дагдан бадын, чунгулашканын, кымнын баштай келиркан маңп тургулаан.

— Кээр четти бе?—деп, озадп келген көрүктүзүл бо-ла айтырылап турган.

Астафета организаастыг эгелээр. Оон кирижкичлери озадалаан-даа, Барык дегенер чөгүзүр үе-шагында кээп, келер-четпес чүгүдери хынадынып алгаш келтирилген. Эр улустун 4x10 км астафетазында 15 команда, херэжен улустун 3x5 км астафетазында 16 команда кирижкен. Моюн алгаш көргө астафетанын кирижкичлери, аңа кирижкен командаларынч сагы хөй болган деп чүве бидилгилер-дир.

Астафетага эвээш үе-шагын көргүсөөн, напшагай хаакчыларын көрүт кымта магадаткыт эвээс дээр! Көрүктүзүлүн күзелге-ле, мааназ чүвээ-ле ол.

— Кел чор, кел чор!—дөөн үе оон-моон үнгүлөөн.

— Динианар! Он бир дугаардыг кижин кел чор, астафета дамчыдар кижин белеткенер!— деп микрофон-да үй дыннапкан.

Суу-суу, дүргөс төлөттүн маңы-биле келген, анык уруг астафетанып дамчыдышкан. Ол Рая Егорова...

Таңдычылар шылгараан

ва болган. Егорова Кызылдың далашканын комбинатында ажылдап турар. Ол хаакка багай эвес маңнашкып көргүскөн. Шак ийиш напшагалар улуту-суурук кээп-ле турган. Оларын бөрээзинге Каты Таскарова база хамаарышкан. Ол Току райондан келген хаакчы, Херэжен улустун астафетазы көрүштүг, дүң-дүңүрүг эрткин.

Эр улустун астафетазы оон-даа артык дүңкүрүгү болуп эрткин. Сөөгү этп. Бир дугаарында Хову-Аксыдан келген Анатолий Глухов маңнап келген, астафетанын эки Петр Цветкова дамчытка. Ол алы дугаарында үнгөн финишине бир дугаарында кээп, бодунуң бири радиди адым бузгудейп шыдаан. Таңдычылар астафетага багай эвес белеткелин мичаар көргүскөн.

— 20 км биатлонга 14 эр кижин кирижкен. Аңа Иван Колясов (Кызыл), Виктор Иргатов (Таңды), Лопатин (Хову-Аксы) болгаш эскелер да баштай кээп, багай эвес түнелд көргүскөнөр.

Нивитин-биле ол хүн маргылаа организаастыг биди дөңгөгө эрткин. Ол дугайын спартакиадын түнелдинге тураскааткан кежеэге тодарты-биле илдерөөн. Биатлонга бириг черин Иван Колясов (Кызыл) 1:43, ийига черин Виктор Иргатов (Таңды) 1:52, 58, үшкү черин Лопатин (Хову-Аксы) 1:53,07 үе-шакта көргөш, алгылаан.

Эр улустун 4x10 км астафетазын-

га бириг черин Хову-Аксының төлөтти Петр Цветков алган. Ол 30 километрин 2 шак 16 минута 07 секундта дооскан. А ийига черин Таңды райондан келген черин атлетика таллазы-биле спорт мастериинг кандидаты Ркшав ээлэп. Дараазында хун спартакиада Хербис даянда хаак баазанын болган.

Херэжен улустун 3x5 км астафетанын бириг черин Таңды (1:17, 24), ийига черин күрүге алабар черлерининг профэвилел обкомун (1:18, 55), үшкү черин тудт ажылдакчыларын профэвилел обкомун (1:19, 20) алган.

Четпес чүве—чамдык районнарнын командаларын белектигилерин кошка болган. Каа-Хем, Току, Тес-Хем районнарнын командаларын кирижкичлери белектиг кошка болганындан чамдык кирижкичлери тиришпей барган.

К. САТ.

Профэвилелдеринин кышкы спартакиадамын астафетага үнүп турары В. Тартак биле А. Кумактың фотолары.

Эмнедип келген тарбаган

Чамдык дүргө амтаннар кылдык деп үезиник барык ийиш азып кыштаар. Ындыларга тарбаган база хамааржыр. Ылаңадаа Кызылдың анжык натуралыгтер станицында Марина деп шолалыг бир харыг тарбаган бо кыштын ижеэнге дүң эрттирген. Ол кышкы хүннерде үйдүрүнча туралыг-даа болза, чеменин, ирүүлгэр биле ойнап каап эрттирген.

Станицынын агар-бодышка болгаш дүргө амтаннар кылдык бынык үрдүлгөр ав-чоруктар кышаар, ону эрткин чайым тудуп алгаш, Марина деп адай бергенер. Ол ам станицынын бир өрүлдиге омак-хоелугө өзүп турар №11 школанын өөрничилери Оля Медведева, Олег Кравченко болгаш Оля Голышев.

Алмышкыр бодунуң мыак үнүмүн хүн буру ээлегес өзүлгөр ажаап, хайгааравышкы оок кадыннын дугайында демдегелер делтеринге үрүлү божип турарлар.

Бир ай бүрүлгөр үрүүлгөр Маринаның келерин ажаап көргүп турарга оок кадынды келек чери тазара берген болгон. Олар үр-даа бодоммайн коореткан станицага чедир берген. Ол чантангыч амтаннн эжчилер ийишчип көргөш, боржалаан-дыр, дарык эмесел болза хайгавыдыг аарык болбай деп үрүүлгөрү сүмелээр.

— Ылаң-ла көрүңер, бистик Маринаның кончуу доозамныг чараш амтанм чүгө, ону ээлегеш хайгаарач көрүп турар бис—деп, үрүүлгөр эжчилерге чыдалаан.

Амдык дүргө амтаннн эжчилер бир дугаар-ла таварышканы ол. Чамдыктары ол хүл дээрзин белим билбес болган. Бо дээрге оларга ховар таварышканын бирээзи болган.

Эжчилер Маринаны АСД-3 деп эм-биле эмиел эгелээр. Оок кадын хун бүрүдө эжишп, чамдык-та эжчилери бо-ла каттырты берген турар. Бир катпа таңкыма олурарга эткинч көрүскөн биле чүге чаканлык, анык болган. Ол дөңдүнү-биле тура халым калган, хаа көрүскөс, кужур Маринан бо-ла дөңкөшөп ойнап турган. Оон ол чаптааны-биле ак кишир холуп каан хабты бээрсе; демдиз халык амтраан чип турар болган. Бир боорбаты чипкеш, таңкымык «ам базас дөңкы ма-нал көрүп турган. Ылаңада-ла Маринаның эң мыак чеме-тодорук. Анжык натуралыстөр ол бириг аңчыгайтын чеменир чүрүм-дөктөдөйт, анык-буру чеме-биле көргөшүл турарлар. Адаан чеменирден аңкыда тарбаган чиг картофельды, морковту күледиз-биле чип турар. Ол эмчеле ай хире эмнекеминин сөөгүндө сецип, ам мыак өнүктүрелде чедир берген. Натуралыстөр станицында үрүүлгөр ийи дүңкы база өстүрүп турарлар. Мурунда оларын булдунца хэзты-мелегей база турган. Эрткин чылым пионерлер ому Кызылдың №3 элсе-сында чаштара белекке берген.

Бо чазын чымыл дээрсе ол булдунча омак-даа дүргө амтаннарнын эскеп азыраарын, оларнын ажык-чакынның дугайын солдн медээки хүн демдегелдиге бижилерин үрүүлгөр ийиштирлээр. К. АЛЕКСЕЕВ.

НАЙЫРАЛДЫҢ ЧЕЛЭЭЖИ

Тожу-биле байрлашкан чоруптарымстың муруну чарымда, Алаас хөлдүн кыдымынга улуг одагыт ужудуң алган, Сибирь улустарынын бааа латыштарынч ирларын ирлажып турувуста, инам-бүрү өнүгү чөлөөш чаражы кончуг кылдыр көстүп келди. Ылаң хун даг бажымга олуруп турган уези чүве. Сыманын кыгыт салган алгызын ол кежеэ дыннаан бис.

Челээттин бир ужу хөлдүн кыдынлааштарынын аразынче шымын кирген, а өске ужу даглар артынче чаштын чоруй барган турган. Харинда ол бистин мыак Балдын далаймычыле ирлап чоруй барган шышак санындырган, Алаас хөлдүн ол челээжи биске утундурбаа.

«Мээң чайым» деп аттыг делегате Лпейайнын төөтү-уран чүүд мугө-бинге чаа чыл муруну чарымда ажиттыган. Бис Тывадан эоп келген, Лпейайнын металдуртарын, балыкчыларын, база бүгү ажым-ипчилерин оон-биле тапшыттар дээш Енисей дугайында, ак-кок хемини, тайгаларынч база ужуражып чугаалашканымыс балыкчылар, ивичелер, уран-шеверлер дугайында үрүлүчү чугаалап турган бис. Тывага тырттырган чуруктарымысты дөңгөп көргүзүп турдуус. Чогаалчы Олаф Гутманне Тыва дугайында чогааткан шүдүлгөртин помчаан. «Лпейайжыларын Тыва-биле ам-даа чоок тапшыттар-дыр» дээр болал тыптып келген.

Чурукчу Бирута Буауманын, чогаалчы Олаф Гутманнең чааа бо чүүлдүн автору журналистич чогаалчы ажылынын өтчөдүн организаастарына Латвий ССР-ниң чогаалчылар Эинзелинин салыры база Латвий ССР-ниң журналистер эинзели биске дузаны чедирген. Тырттырган болган чурраан он-он чуруктар, чогааткан шүдүлгөр, дүргөн хемини агымынын хевир кийр чааап маан кааны скульптураларын дээр оон-даа өске хөй чүүдөр мү-

Чуруктарда: үстүндө—Тыва айылында «Мээң чайым» деп делегате Олаф Гутманнең (ортунда) көрүктүлгөсө тайымбалык турары. Г. Биезистин фотосу.

Алаанда солгагай талазында—Бирута Буауманын «Тоора-Хем» деп чурраан чүрүү.

Алаанда он талазында—Бирута Буауманын «Алаас хөлдө» деп чурраан чүрүү.

зейинч ийи азын долдур астыган. Ындыг делегатең бистич республикага бир дугаар ажиттынны турары ол.

Тыва дугайында «Мээң чайым» деп ол делегатең хөй лпейайжылар, бистин куоруттун аалчылар, Ригадан келген бодук чогаалчылар, Эстониянын өөрничилери, Риганың теледугаа ажылдакчылары улуг сонуурга-биле көргөнөөр.

ГУНАР БИЗИС, журналист.

РЕДАКТОР К. К. КУДАЖИ.

«НАЙЫРАЛ»: «Рита» 11, 1. «Эминергей эртинге» (1-ти, 2-ти сериялары) 3, 6, 9 шактарда. «КАА-ХЕМ»: «Биче сержант болгаш өскөлөр-даа» 2,30. «Официерлер болгаш оок ат-алары» (1-ти, 2-ти сериялары) 4,30, 7,40 шактарда. «ЕНИСЕЙ»: «Шитил төвиг» 10,30, 2,40. «Намге артында чырым» 12,30, 4,40, 6,40, 8,40 шактарда. «ВОСТОК»: «Низи-амфибия», 3, «Туннель» 4,50, 6,40, 8,30 шактарда.

редакциянын адреси:

Кызыл, Шетинкив—Кравченко курумчузу, бажы №3, ТЕЛЕФОННАР: Редакторун 24-63 редакторун оракачыларын 35-24 25-38, харыскалыг секретарын 23-35 артыгын амырар епинизин 23-54 агитаци болгаш пропаганда салдынын 37-13 көзө ажы-агый кил-дизин 21-47 үлөтүг илалзын 22-64 чагаа ажыкчы болгаш көзө корреспонденттерге база совет тургузту чөлгаш амырар килдистерин 21-27 иштик информация килдизинин 20—60, бухгалтерянын 31-75 корсетелерин 27-41 Солун келбейн барганда 32-75 телефонча долгaar. Тыва ССР-ниң Министрлер Чөөлөгөинин чанында Парлаатга эргелелини типография, (Кызыл Шетинкив—Кравченко кудумчузу, 1).

Солун неделяда алды катпа үнөр ТС—00281.